

Undervisningsopplegg til *Billie og Bo på feriekoloni*

Kristine Rui Slettebakken og Nora Brech (ill.), Gyldendal 2026

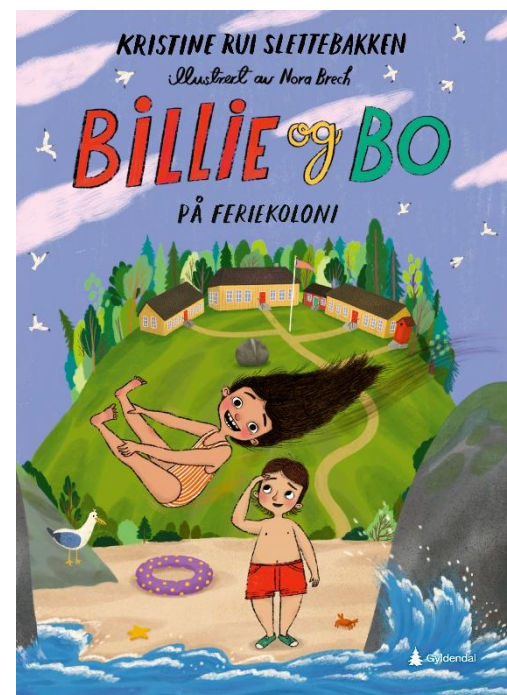
DETTE undervisningsopplegget til *Billie og Bo på feriekoloni* er en del av **Stjerneboka**, Stiftelsen LESE sitt høytlesingsprosjekt for elever på 3. og 4. trinn. Opplegget er delt inn i tre faser: **før**, **underveis** og **etter**. Inndelingen er ment som en støtte til planlegging og gjennomføring av høytlesingen. Samtidig understreker vi at opplegget er et forslag og at dere står fritt til å tilpasse innhold, aktiviteter og lesestopp til elevgruppa deres.

FØR-fasen har til hensikt å hjelpe elevene med å etablere en forforståelse av teksten. I før-fasen til *Billie og Bo på feriekoloni* går det eksempelvis an å snakke om tittel, omslag, baksidetekst og sentrale temaer i boka — som vennskap, hjemlengsel, mot og det å oppdage at mennesker ikke alltid er slik vi først tror. På den måten kan elevene hente frem relevant bakgrunnskunnskap og danne seg forestillinger om hva boka kan handle om. Slike samtaler kan også bidra til å vekke nysgjerrighet og engasjement før lesingen begynner, samtidig som elevene får anledning til å stille spørsmål og formulere forventninger til teksten. Elevenes spørsmål kan være et viktig utgangspunkt for videre lesing. I denne boka kan det være særlig interessant å undersøke spørsmål knyttet til vennskap, nye relasjoner og hvorfor personene handler slik de gjør.

UNDERVEIS-fasen er den delen av opplegget som foregår mens dere leser teksten. *Billie og Bo på feriekoloni* består av 39 kapitler med illustrasjoner, og boka egner seg både til korte og lengre leseøkter.

Vi anbefaler at dere legger inn noen stopp underveis for å støtte elevenes forståelse og interesse. Da kan dere bidra med bakgrunnskunnskap og forklaringer, modellere leseprosessen og gi barna anledning til å tenke, snakke, skrive og tegne med utgangspunkt i det dere har lest. Det kan for eksempel være når dere møter viktige eller vanskelige ord; det kan være steder der du fornemmer at elevene er usikre på innholdet og kan ha glede av en oppsummering eller anledning til å reflektere sammen; det kan også være sentrale steder som egner seg spesielt godt til å snakke om hvordan teksten skaper bilder eller sier ting mellom linjene.

I oppleggene til *Ulvevinter* og *Barnas verdshistorie* har vi lagt opp til tenke høyt-kommentarer og til at elevene skal øve seg på å legge merke til ting i teksten og formulere egne tanker ved hjelp av setningsstartere. Underveis i arbeidet med *Billie og Bo på feriekoloni* inviterer vi i litt større grad elevene til å stille egne spørsmål til teksten og personene de møter. Ved noen lesestopp kan dere for eksempel la elevene velge hvilke av setningsstarterne de ønsker å bruke, hvilket spørsmål dere skal snakke videre om, eller hvilke spørsmål de selv mener det er viktigst å utforske. I tillegg kan det være interessant å se nærmere på hvordan ulike personer i boka opplever den samme situasjonen på ulike måter. De ulike karakterene ser nemlig ikke nødvendigvis verden likt, og noen ganger endres inntrykket etter hvert som historien utvikler

seg. Ved enkelte lesestopp kan det derfor være naturlig å la elevene undersøke spørsmål som: «Hvordan tror dere Bo opplever dette?», «Hvordan tror dere Billie opplever det?» eller «Hvorfor tror dere de tenker forskjellig?».

ETTER-fasen passer når boka er ferdiglest. Her kan elevene få anledning til å se tilbake på teksten som helhet, diskutere temaer, karakterer og hendelser, sammenligne boka med andre bøker eller filmer dere kjenner eller knytte den til egne erfaringer og kunnskaper. Etter-fasen er også et naturlig tidspunkt for å samle opp på hvordan elevene har opplevd boka. Vi ønsker å få vite hva dere synes om boka og håper derfor dere vil snakke om dette når dere er ferdig med lesingen:

- Hva likte dere?
- Hva likte dere mindre godt?
- Hvilke personer, hendelser eller temaer gjorde størst inntrykk?
- Hvilke spørsmål sitter dere fortsatt igjen med?

Vi oppfordrer til at elevene får begrunne synspunktene sine og vise til konkrete deler av teksten når de diskuterer. Bruk gjerne «Streken» (se nederst i denne veiledningen) til å konkretisere hvem som likte boka, hvem som mislikte boka - og ikke minst - til å få frem ulike begrunnelser for *hvorfor*. På den måten får elevene anledning til å utvikle både leseforståelse, bevissthet om egne leseopplevelser og støtte til å snakke om litteratur.

Når dere er ferdige med å lese og diskutere en bok, oppfordrer vi dere til å gå inn på [nettsidene til Stjerneboka](#) og legge igjen klassens vurdering og klassens tilbakemelding.

Klasser som registrerer en vurdering av alle de fire bøkene og kårer klassens Stjernebok innen 23. april - som også er Verdens bokdag, blir med i trekningen av fire forfatterbesøk.

Vi gleder oss til å høre hva barna mener om bøkene og til å finne ut hvilken bok som er Stjerneboka deres — og ønsker lykke til!

FØR:

Vis bokomslaget, og be elevene snakke om hva de tror boka handler om.

- Hva legger dere merke til på forsiden?
- Hva slags bok tror dere det er snakk om?
- Hvilket inntrykk får dere av personene på forsida?
- Hvem tror dere er Billie, og hvem tror dere er Bo?
- Hvordan virker forholdet mellom dem?
- Hvem ser på hvem?
- Ser de ut som gode venner? Hvorfor eller hvorfor ikke?
- Hva slags sted tror dere dette er?
- Hva er en feriekoloni?
- Hva tror dere boka kommer til å handle om?

Les deretter baksideteksten høyt for elevene.

Stopp gjerne opp ved uttrykket: «Det heidundrandes teamet» og snakk sammen:

- Hva betyr det å være et team?
- Hva gjør at noen fungerer godt sammen?
- Er et team noe annet enn et vennskap?

Snakk også om vennskap:

- Hva kjennetegner en god venn?
- Hva gjør at man stoler på noen?
- Hvorfor tror dere noen vennskap varer lenge?
- Må venner være sammen hele tiden for å være venner?
- Kan man ha flere gode venner samtidig?
- Tenker dere at venner må være like hverandre?
- Kan det være en fordel å være forskjellige? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hvordan ville dere reagert hvis en god venn fikk nye venner?
- Kan venner bli sjalu på hverandre?

Dere kan også snakke om følgende formulering fra omtalen på baksiden av boka:

«Det virker som om Billie liker å henge med jentene ... nesten bedre enn hun liker Bo»

- Hva tror dere Bo tenker om dette?

Det går også an å be elevene tenke over:

- Hva tror dere Billie liker ved Bo?
- Hva tror dere Bo liker ved Billie?

Før dere begynner lesingen, er det også naturlig å snakke om hva en feriekoloni er:

- Hva tenker dere på når dere hører ordet «feriekoloni»?
- Har noen av dere vært på leir eller sovet borte flere dager?
- Hva tror dere er det beste med å være på leir?
- Hva tror dere kan være vanskelig?
- Hvordan tror dere det føles å være borte fra familien?
- Hvordan tror dere det føles å møte mange nye barn?

Billie og Bo på feriekoloni inneholder både vennskap, mysterier, overraskelser og personer som ikke alltid er slik de virker ved første øyekast.

Før lesingen kan elevene derfor få formulere ett eller to spørsmål de er nysgjerrige på.

Her er et par ideer:

- Hva lurere dere på etter å ha sett forsida og lest baksideteksten?
- Hva håper dere å få vite?
- Hva tror dere kommer til å skje?
- Hvem tror dere kommer til å forandre seg i løpet av boka?
- Tror dere Billie og Bo kommer til å være like gode venner når boka er slutt?

La gjerne elevene skrive spørsmålene på lapper.

Spørsmålene kan samles inn og tas fram igjen underveis i lesingen. Kanskje finner elevene svar på noen av dem. Kanskje dukker det opp nye spørsmål.

UNDERVEIS:

Underveis i lesingen oppfordrer vi til bruk av lesestopp for å snakke med barna om hvordan de opplever teksten og hva de tenker om det som skjer. Denne delen inneholder forslag til steder som kan passe for slike lesestopp - nedslag som er valgt i et hensyn mellom lesemengde, bokas komposisjon, steder som egner seg for samtale m.m. Vi anbefaler at valg av lesestopp tar hensyn til gruppa og spørsmål, reaksjoner osv. som dukker opp underveis i lesingen.

Underveis-fasen er i dette opplegget til *Billie og Bo på feriekoloni* delt opp i elleve lesestopp.

Lesestopp 1: side 7-19

Lesestopp 2: side 20-29

Lesestopp 3: side 30-37

Lesestopp 4: side 38-59

Lesestopp 5: side 60-73

Lesestopp 6: side 74-81

Lesestopp 7: side 82-99

Lesestopp 8: side 100-116

Lesestopp 9: side 117-135

Lesestopp 10: side 136-153

Lesestopp 11: side 154-165

Hertil kommer Etter-fasen - etter at dere har lest ferdig siste del av boka (side 166-175).

Lesestoppene kan brukes på ulike måter, for eksempel til å:

- forklare viktige ord og begreper
- oppsummere handlingen
- utforske personer, hendelser og temaer
- snakke om det teksten antyder mellom linjene
- dele reaksjoner, tanker og spørsmål som oppstår underveis.

Dere finner forslag til fremgangsmåter til hvert lesestopp i veiledningen under.

I tillegg oppfordrer vi til at dere selv legger inn noen korte stopp mens dere leser høyt for barna, for å modellere egne tanker. Bruk gjerne små tenke høyt-kommentarer (*think alouds*) som gjør det synlig for elevene hvordan en erfaren leser opplever og forstår teksten, legger merke til detaljer, stiller spørsmål, trekker slutninger, knytter sammen informasjon mens lesingen pågår osv.

Her er noen eksempler på setningsstartere dere kan bruke som utgangspunkt for tenke høyt-kommentarer, med god støtte i forskningen:

- Jeg legger merke til at ...
- Nå lurer jeg på hvorfor ...
- Jeg begynner å tro at ...
- Dette får meg til å tenke at ...
- Nå ble jeg litt usikker på ...
- Det gjør inntrykk på meg at ...

Det er ikke nødvendig å stoppe ofte. Velg heller ut ett eller to steder i teksten der det virker naturlig å modellere en tanke når du forbereder leseøkten. Om du vil, går det an å følge opp modelleringen ved å spørre elevene om de har tenkt noe tilsvarende eller har andre tanker.

En fordel ved å anvende setningsstarterne er at de samme uttrykkene også kan brukes av elevene når de skal snakke eller skrive om det dere har lest. Hvis du modellerer bruken mens du leser høyt, blir effekten større: Da opplever barna setningsstarterne i praksis før de selv øver seg på å ta dem i bruk. Når dere senere kommer til et lesestopp — et sted der det er naturlig å ta en litt lengre pause, kan elevene få utdelt de samme setningsstarterne med en oppfordring til å bruke dem som utgangspunkt og støtte når de selv skal formulere seg. Setningsstarterne fungerer nemlig også godt som et stillas som kan hjelpe elevene til å sette ord på sine tanker om teksten.

Noen av setningsstarterne støtter arbeidet med å forstå teksten, mens andre inviterer elevene til å uttrykke egne reaksjoner og leseopplevelser. Begge deler er viktige og kan hjelpe elevene til å utvikle et språk for å tenke, snakke og skrive om litteratur:

Å forstå teksten:

- Jeg la merke til at ...
- Da jeg leste, lurte jeg på ...
- Jeg begynner å tro at ...
- Dette fikk meg til å tenke at ...
- Jeg var litt usikker på ...

Å reagere på teksten:

- Det gjorde inntrykk på meg at ...
- Jeg ble overrasket over ...
- Jeg synes at ...
- Jeg likte godt ...
- Jeg håper at ...

Som del av et lengre lesestopp kan setningsstarterne brukes muntlig eller skriftlig. Vi anbefaler også at de brukes sammen med en såkalt **IGP**-struktur der elevene først bruker setningsstarterne individuelt (**I**), deretter i gruppe (**G**), før de til slutt kan bruke uttrykkene i fellesskap, i plenum (**P**).

Merk også at setningsstarterne kan fungere godt som utgangspunkt for små skriveoppgaver, tegneoppgaver eller aktiviteter der elevene deler observasjoner, spørsmål, hypoteser og reaksjoner på det dere har lest.

Målet er ikke at elevene skal lære seg bestemte formuleringer utenat, men at setningsstartere kan inngå flere steder i leseprosessen og fungere som et stillas som støtter elevenes interesse og forståelse: hjelper elevene til å legge merke til detaljer, stille spørsmål, utforske mulige svar og snakke om leseopplevelsene sine. Etter hvert som elevene blir mer fortrolige med slike samtaler, vil uttrykkene kunne brukes mer selvstendig og med egne ord, i åpne og autentiske samtaler om det dere har lest.

I tillegg går det an å bruke andre veier inn. Ta opp ting fra teksten som du vet vil engasjere elevene dine, lytt til barna og/eller bruk noen av forslagene under.

Lesestopp 1 (s.7-19)

A. Kort oppsummering

I denne første delen av «Billie og Bo på feriekoloni» blir vi kjent med Billie og Bo og får inntrykk av hvor nære venner de er. På båten møter de andre barn som også skal på leiren.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 7-19 som det kan være relevant å ta opp:

Feriekoloni (tittelen), planleggingsmøte, bleikna, **det heidundrandes teamet** (s.8), vettu, camp, antrekk, **beach party** (s.10), **hjemlengsel** (s.10), sommerlys, knollen, bryggekanen, adjøss, wunderbaum, **sannhetens ord** (s.15), bekrutta, sjøbein, betutta, Kaptein Sorte Billsangen, **voksenleder** (s.18), gaule, omvisning, **pinadø** (s.19), beinmargen

Ordene i vanlig skrift kan forklares kort underveis i lesingen. Ordene i fet skrift er forslag til ord å snakke mer om eller arbeide med. Det kan være ord som har særlig betydning for temaene i boka, dukker opp flere steder eller hjelper elevene til å forstå innholdet.

Det kan også være aktuelt å etablere setting og bakgrunnskunnskap ved å snakke om: vennskap, ferie, feriekoloni, støtte fra kommunen, forventninger, hjemlengsel, modig og andre begreper som du tenker at elevene dine trenger for å forstå teksten.

C. Forslag til tenke høyt-kommentarer underveis

Eksempel 1 (side 32—34)

«Nå begynner jeg å lure på om denne forbannelsen kommer til å bli viktig senere i boka.»

Mulige oppfølgingsspørsmål til elevgruppa:

- Hva tenker dere?
- Tror dere på forbannelsen?
- Er det andre ting dere lurer på?

Eksempel 2 (side 36—37)

«Jeg blir litt imponert over Bo som klarer den første natta.»

Mulige oppfølgingsspørsmål til elevgruppa:

- Blir dere imponert over Bo? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hvorfor tror dere den første natta er viktig for Bo?
- Hva tror dere han lærer om seg selv?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde starten av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg får inntrykk av at ...
- Jeg la merke til at ...
- Jeg tror at ...
- Jeg lurer på ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. I tillegg til setningsstartere går det an å ta avsett i noen generelle spørsmål som «Hva handlet dette om?», «Hva skjedde her?» eller «Var det noe som overrasket dere i det vi leste?». La deretter samtalen utvikle seg gjennom oppfølging og ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå som samtalestartere når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hvilket inntrykk får dere av Bo?
- Hvilket inntrykk får dere av Billie?
- Hvordan virker vennskapet mellom dem?
- Hvorfor tror dere de kaller seg «et heidundrandes team»?
- Hva tror dere Bo liker ved Billie?
- Hva tror dere Billie liker ved Bo?
- Hvordan tror dere Bo føler seg før reisen?

- Hvorfor tror dere han ikke får sove?
- Hvordan ville dere hatt det hvis dere skulle reise bort alene i flere dager?
- Hva tenker dere når dere leser om den grønne øya?
- Hva tror dere kommer til å skje når de kommer fram?
- Hvordan tror dere Bo opplever reisen?
- Hvordan tror dere Billie opplever den samme reisen?
- Hvorfor tror dere de opplever den forskjellig?

F. Mulig aktivitet: Spørsmålstavla

La elevene skrive ett spørsmål de sitter igjen med etter starten av boka.

Det kan for eksempel være:

- noe de lurer på
- noe de tror kommer til å skje
- noe de ønsker å finne ut mer om

Spørsmålene kan samles på tavla eller på en plakat.

Det kan også være lurt å vende tilbake til dem senere i lesingen - har spørsmålene fått svar?

Lesestopp 2 (side 20—29)

A. Kort oppsummering

Billie og Bo ankommer feriekolonien og får vite hvordan livet på leiren skal være. Etter hvert må jenter og gutter sove i hvert sitt hus, og Billie og Bo må klare seg uten hverandre.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 20–29 som det kan være relevant å ta opp:

magadrag, lastepplanet, tunet, fritidsaktivitet, frilek, **matsal** (s.21), jentehus, guttehus, **kjønnsdelt** (s.21), kokko, spetakkelet, hunger, opprop, pistrestemmen, **sommerordjakten** (s.26), boring,

Ordene i vanlig skrift kan forklares kort underveis i lesingen. Ordene i fet skrift er forslag til ord å snakke mer om eller arbeide med. Det kan være ord som har særlig betydning for temaene i boka, dukker opp flere steder eller gir hjelp til å forstå innholdet.

Det kan også være aktuelt å etablere setting og bakgrunnskunnskap ved å snakke om: hjemlengsel, selvstendighet, usikkerhet, fellesskap, grenser, nattevakt, trygghet og andre begreper som du tenker at elevene dine trenger for å forstå teksten.

C. Forslag til tenke høyt-kommentarer underveis

Eksempel 1 (side 22—23)

«Jeg legger merke til at Bo holder seg nær Billie.»

Mulige oppfølgingsspørsmål til elevgruppa:

- Hvorfor tror dere han gjør det?
- Hva forteller det oss om vennskapet deres?

Eksempel 2 (side 27—29)

«Jeg synes det virker som om Bo gruer seg mer nå enn da de var hjemme.»

Mulige oppfølgingsspørsmål til elevgruppa:

- Er dere enige?
- Hva får oss i så fall til å tenke det?
- Hvilke tegn legger dere merke til?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg får inntrykk av at ...
- Jeg la merke til at ...
- Jeg tror at ...
- Jeg lurte på ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. I tillegg til setningsstartere går det an å ta avsett i noen generelle spørsmål som «Hva handlet dette om?», «Hva skjedde her?» eller «Var det noe som overrasket dere i det vi leste?». La deretter samtalen utvikle seg gjennom oppfølging og ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå som samtalestartere når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hva tenker dere om stedet Billie og Bo har kommet til?
- Hva virker spennende?
- Hva virker vanskelig?
- Hvorfor tror dere Bo synes det er vanskelig å skilles fra Billie?
- Tror dere Billie synes det er like vanskelig? Begrunn svaret.
- Hva tror dere kommer til å skje når de skal bo hver for seg?
- Hvordan ville dere hatt det dersom dere måtte sove på rom med mange dere ikke kjenner?
- Hvordan tror dere Billie opplever denne kvelden?
- Hvordan tror dere Bo opplever den?
- Hvorfor tror dere de opplever den ulikt?

La også elevene formulere ett spørsmål de kunne tenke seg å stille Bo.

Her er et par eksempler:

- Hva er du mest redd for?
- Hva gleder du deg mest til?

F. Mulig aktivitet: Enkelt litteraturintervju

La elevene arbeide parvis.

Den ene eleven spiller Bo, den andre eleven intervjuer ham.

Her er et par forslag:

- Hvordan har du det akkurat nå?
- Hva er du mest spent på?
- Hva savner du hjemmefra?
- Hvorfor betyr Billie så mye for deg?

Deretter bytter elevene roller.

Lesestopp 3 (30-37)

A. Kort oppsummering

Bo blir bedre kjent med Sixten. Han er forsiktig og bekymret og forteller om en gammel forbannelse som skal hvile over feriekolonien. Den første natta på kolonien går heldigvis bedre enn Bo hadde trodd.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 30-37 som det kan være relevant å ta opp:

intolerant, **skrekkslagen** (s.33), **forbannelsen** (s.33), stebror, lirka

Ordene i vanlig skrift kan forklares kort underveis i lesingen. Ordene i fet skrift er forslag til ord å snakke mer om eller arbeide med. Det kan være ord som har særlig betydning for temaene i boka, dukker opp flere steder eller gir hjelp til å forstå innholdet.

Det går også an å snakke om følgende begreper: frykt, fantasi og rykter

C. Forslag til tenke høyt-kommentarer underveis

Eksempel 1 (side 33—34)

«Nå begynner jeg å lure på om denne forbannelsen kommer til å bli viktig senere i boka.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hva tenker dere?
- Tror dere på forbannelsen?

Eksempel 2 (side 36—37)

«Jeg blir litt imponert over Bo som klarer den første natta.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hvorfor tror dere dette er viktig for Bo?
- Hva tror dere han lærer om seg selv?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg lurer på om ...
- Jeg tror at ...
- Jeg ble overrasket over at ...
- Jeg får inntrykk av at ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.
I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Bruk gjerne setningsstartere, og la deretter samtalen utvikle seg gjennom oppfølging og ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå som samtalestartere når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hvilket inntrykk får dere av Sixten?
- Hva tror dere Bo liker ved Sixten?
- Hvorfor tror dere de to finner tonen?
- Tror dere forbannelsen er ekte?
- Hvorfor tror dere Sixten tror så sterkt på den?
- Hva tenkte dere da dere hørte historien om forbannelsen?
- Hvorfor tror dere Bo ønsker å fortelle om forbannelsen til Billie?
- Hvordan tror dere Sixten opplever livet på kolonien?
- Hvordan tror dere Bo opplever det?
- Hva gjorde størst inntrykk på dere i denne delen?

La også elevene skrive ett spørsmål de har om forbannelsen.
Spørsmålene kan samles inn og tas fram igjen senere i boka.

F. Mulig aktivitet: Fem spørsmål (enkel versjon)

La elevene arbeide i små grupper med 3-5 elever.

Be gruppene lage fem spørsmål til det de har lest.

Her er noen forslag:

- ett spørsmål om Bo
- ett spørsmål om Sixten
- ett spørsmål om forbannelsen
- ett spørsmål om noe de lurer på
- ett spørsmål om hva som kan skje videre

Velg deretter ett av spørsmålene som gruppa ønsker å dele med resten av klassen.

Lesestopp 4 (side 38—59)

A. Kort oppsummering

Bo merker at Billie bruker mye tid sammen med andre jenter, særlig Asunta. Bo er mest sammen med Sixten, men da de forteller Billie om forbannelsen lar hun seg rive med. Alle må skrive brev mens de er på kolonien for å unngå ulykker.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 38—59 som det kan være relevant å ta opp:

Frokostbuffeen, signalisere, funnet tonen, boltre, fjesing, reddharen, rattatta, helmaks, forelska, dragsuget, skolten, evig kjærlighetssorg, trigge, påkalle, **gjenferdet** (s. 56), sitte stille i båten,

Ordene i vanlig skrift kan forklares kort underveis i lesingen. Ordene i fet skrift er forslag til ord å snakke mer om eller arbeide med. Det kan være ord som har særlig betydning for temaene i boka, dukker opp flere steder eller gir hjelp til å forstå innholdet.

C. Forslag til tenke høyt-kommentarer underveis

Eksempel 1 (side 43—45)

«Jeg legger merke til at Bo virker litt opptatt av hvem Billie er sammen med.»

Mulige oppfølgingsspørsmål til elevgruppa:

- Hva legger dere merke til?
- Tror dere Bo er sjalu? Hvorfor / hvorfor ikke?

Eksempel 2 (side 54—57)

«Nå begynner jeg å lure på om denne forbannelsen faktisk kommer til å få betydning.»

Mulige oppfølgingsspørsmål til elevgruppa:

- Hva tror dere?
- Er det noe som tyder på at Sixten kan ha rett?
- Lurer dere på andre ting i denne delen av boka?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg la merke til at ...
- Jeg begynner å lure på ...
- Jeg tror at ...
- Jeg synes det er interessant at ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Bruk gjerne setningsstartere, og la deretter samtalen utvikle seg gjennom oppfølging og ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå som samtalestartere når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hva slags venn virker Asunta som?
- Hvorfor tror dere Billie liker å være sammen med henne?
- Hvilket inntrykk får dere av Sixten?
- Hvorfor tror dere Sixten er så opptatt av forbannelsen?
- Tror dere forbannelsen er ekte?
- Hva tenker dere ellers om forbannelsen?
- Hvorfor tror dere Billie begynner å interessere seg for historien?

- Hvordan tror dere Bo opplever situasjonen?
- Har dere inntrykk av at Billie og Bo ser situasjonen på samme måte?
- Hva ville dere gjort hvis dere var på kolonien og hørte om en slik forbannelse?
- Hva er dere mest nysgjerrige på nå?
- Hva tror dere skjer videre?

F. Mulig aktivitet: Tegn og tenk

Tegn Billie, Bo og Sixten på stranda.

Skriv en snakkeboble eller tankeboble til én av personene.

Setningen kan begynne med:

«Jeg lurte på ...» eller «Jeg håper at ...»

Lesestopp 5 (side 60—73)

A. Kort oppsummering

Billie og Stian havner i en krangel etter at hun gjør narr av ham. Mens de tar en alvorsprat, oppstår det et rykte om at barna skal møtes ved en stor stein ved midnatt. Samtidig planlegger voksenlederne en skrivekveld for at barna skal skrive og sende hjem brev fra leiren.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 60–73 som det kan være relevant å ta opp:

svalere, krepere, hviskelek, kverke, **helvetesgapet** (s.68), gapskratte, fager

Ordene i vanlig skrift kan forklares kort underveis i lesingen. Ordene i fet skrift er forslag til ord å snakke mer om eller arbeide med. Det kan være ord som har særlig betydning for temaene i boka, dukker opp flere steder eller gir hjelp til å forstå innholdet.

C. Forslag til tenke høyt-kommentar underveis

Eksempel 1 (side 61—63)

«Jeg synes det virker som om både Billie og Stian blir veldig sinte.»

Mulige oppfølgingspørsmål:

- Hvorfor tror dere Stian blir så sint?
- Og hvorfor tror dere Billie blir så sint?
- Er det noen av dem dere forstår bedre enn den andre?

Eksempel 2 (side 70—71)

«Jeg får inntrykk av at Bo tenker mye på hvem Billie er sammen med.»

Mulige oppfølgingspørsmål:

- Hvorfor tror dere han gjør det?
- Hvordan ville dere hatt det i samme situasjon?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg får inntrykk av at ...
- Jeg tror at ...
- Jeg forstår hvorfor ...
- Jeg lurer på hvorfor ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Bruk gjerne setningsstartere, og la deretter samtalen utvikle seg gjennom oppfølging og ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå som samtalestartere når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hvorfor tror dere Billie reagerte slik på Stian?
- Hvorfor tror dere Stian reagerte så kraftig?
- Hva vet vi egentlig om Stian så langt?
- Hvordan tror dere Billie opplevde konflikten?
- Hvordan tror dere Stian opplevde den?
- Hvorfor tror dere deres versjoner kan være forskjellige?
- Har dere opplevd at to personer oppfatter den samme hendelsen forskjellig?
- Hvordan kan misforståelser oppstå?
- Hvordan tror dere Asunta påvirker forholdet mellom Billie og Bo?
- Synes dere Bo har grunn til å være sjalu?
- Hva med Billie: Synes dere hun har grunn til å være sjalu på Bo og Sixten?
- Hva tror dere kommer til å skje ved steinen ved midnatt?
- Hvorfor tror dere så mange barn har lyst til å bli med?

F. Mulig aktivitet: Stillbilde

La små grupper lage et stillbilde fra:

- konflikten mellom Billie og Stian
- middagen
- planleggingen av møtet ved steinen

Deretter skal de andre elevene gjette:

- Hva skjer her?
- Hva tenker personene?

Til slutt kan elevene formulere ett spørsmål de ville stilt til personene i frysbildet.

Lesestopp 6 (side 74-81)

A. Kort oppsummering

Barna samles ved den store steinen ved midnatt, og stemningen er spent. Først prøver Stian å skremme de andre, deretter føler Bo at noe sneier ham — kan det være gjenferdet? Etterpå faller Asunta ned i Helvetesgapet, og de voksne nattevaktene griper inn.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 74–81 som det kan være relevant å ta opp:
barnbeinten, fullmåne, varulv, gufsekaldt.

C. Forslag til tenke høyt-kommentar underveis

Eksempel 1 (side 77–79)

«Nå kjenner jeg at jeg blir litt spent på hva som egentlig kommer til å skje.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hvordan merker dere at teksten bygger opp spenning?
- Hva tenker dere kommer til å skje?

Eksempel 2 (side 80–81)

«Jeg er usikker på hva jeg tror om det som skjedde ved steinen.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hva tror dere? Kan det ha vært gjenferdet?
- Hvilke forklaringer finnes?
- Hvor mange kjenner på at gjenferdet er ved steinen?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg ble overrasket over at ...
- Jeg tror at ...
- Jeg lurer på om ...
- Nå tenker jeg at ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene.

Her er noen spørsmål som dere kan bruke som samtalestartere og som et utgangspunkt når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hva tenkte dere da Stian viste seg på toppen av steinen?
- Hvorfor tror dere han gjorde det?
- Tror dere det finnes en naturlig forklaring på det som skjedde etterpå?
- Hva tror dere egentlig fikk Asunta til å falle?
- Hvorfor tror dere Sixten blir så redd?
- Tror dere forbannelsen har noe med dette å gjøre?
- Hvordan tror dere Bo opplevde denne natta?
- Hvordan tror dere Sixten opplevde den?
- Hvordan tror dere Asunta opplevde hendelsen?
- Hva gjorde størst inntrykk på dere?

- Var det noe som overrasket dere?
- Hvordan tror dere dere ville reagert dersom dere var på kolonien?

F. Mulig aktivitet: Fem spørsmål

La elevene arbeide i små grupper på 3-5 elever.

Hver gruppe skal lage fem spørsmål til det de nettopp har lest, for eksempel:

- ett spørsmål om Stian
- ett spørsmål om Asunta
- ett spørsmål om gjenferdet
- ett spørsmål om forbannelsen
- ett spørsmål om hva som kan skje videre

Gruppen velger ett spørsmål som de synes er mest interessant, og deler dette spørsmålet med resten av klassen.

Lesestopp 7 (side 82-99)

A. Kort oppsummering

Etter nattas hendelser er mange slitne. Samtidig fortsetter tankene om forbannelsen og Stian og Bo og Billie diskuterer hvordan de kan få Stian til å skrive brevet sitt. I denne delen skader Billie også foten i forbindelse med bading.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 82-99 som det kan være relevant å ta opp:

urokråkene, Burritos, knota ned, fabelaktig, bleik om nebbet, vannskrekk, forsvarlig, bandasje.

C. Forslag til tenke høyt-kommentar underveis

Eksempel 1 (side 84—86)

«Jeg legger merke til at Billie forsvarer Bo.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hva i teksten får dere til å tenke det?
- Hvorfor tror dere dette er viktig for Bo?
- Hva forteller det oss om vennskapet deres?

Eksempel 2 (side 94—96)

«Jeg begynner å lure på om det bare er tilfeldigheter som skjer, eller om barna begynner å koble alt til forbannelsen.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hva tenker dere?
- Hvordan skiller vi mellom tilfeldigheter og tegn?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg la merke til at ...
- Jeg synes det er interessant at ...
- Jeg begynner å lure på ...
- Jeg tror at ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene.

Her er noen spørsmål som dere kan bruke som samtalestartere og som et utgangspunkt når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hvorfor tror dere det betyr så mye for Bo at Billie forsvarer ham?
- Tror dere Billie og Bo fortsatt ser på seg selv som et team?
- Hva får dere til å tenke det?
- Hvorfor tror dere Billie tar så mange sjanser?
- Hvordan opplever Billie ulykken?
- Hvordan opplever Bo den?
- Hvordan tror dere Sixten tolker det som skjer?
- Hva tror dere Stian tenker om alt som skjer rundt ham?
- Hvordan ville dere hatt det hvis alle prøvde å få dere til å gjøre noe dere ikke ville?
- Var det noe dere reagerte spesielt på i denne delen av boka?
- Hva gjorde størst inntrykk på dere?

F. Mulig aktivitet: Tegn et viktig øyeblikk

La elevene velge én scene fra denne delen av boka og illustrere den.

Til tegningen kan de skrive:

«Dette øyeblikket er viktig fordi ...»

Etter aktiviteten går det an å sammenligne og snakke om ulike valg i plenum.

Lesestopp 8 (side 100-116)

A. Kort oppsummering

Barna samles rundt leirbålet og får høre historien om Hilma. Historien handler om hvordan mennesker kan bli misforstått, og om at sannheten ofte er mer sammensatt enn det vi tror. Da historien er over, dukker det opp en hvit skikkelse i skogkanten. Er det gjenferdet?

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 100-116 som det kan være relevant å ta opp:

skua, «stabben», «älsklingsgrabben», «gangstergrabbar», knerta, vettaskremte, rønne, gråsprengt, **grusomme** (s.104), herskapsboligen, tangklaser, **sjøgutten** (s.107), croques, glante,

C. Forslag til tenke høyt-kommentar underveis

Eksempel 1 (side 105—107)

«Jeg legger merke til at historien om Hilma ikke ble slik jeg først trodde.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hva trodde dere i starten?
- Hva fikk dere til å endre oppfatning?

Eksempel 2 (side 111—113)

«Jeg blir usikker på hva jeg skal tro om gjenferdet.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hvilke mulige forklaringer finnes?
- Tror dere alle opplevde det samme?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Før trodde jeg ...
- Nå tenker jeg at ...
- Jeg ble overrasket over at ...
- Jeg lurer på om ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene.

Her er noen spørsmål som dere kan bruke som samtalestartere og som et utgangspunkt når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hvorfor tror dere Anna forteller historien om Hilma?
- Hva handler historien egentlig om?
- Hvorfor tror dere gutten skrev at «Ingen er bare det man tror»?
- Hvordan passer dette utsagnet til personer vi allerede har møtt i boka?
- Hva tenker dere om gjenferdet?
- Hvorfor tror dere Stian spør hvem han skal skrive til?
- Hvordan tror dere Stian opplever situasjonen nå?
- Hvordan tror dere de andre barna opplever ham?
- Hvorfor kan disse opplevelsene være forskjellige?
- Har dere opplevd å tro noe om en person, og så oppdage at dere tok feil?

F. Mulig aktivitet

La elevene velge en av personene i boka. Det kan for eksempel være:

- Hilma
- Stian

- Billie
- Sixten

Deretter fullfører de to setninger:

- Før trodde jeg at ...
- Nå tenker jeg at ...

Til slutt kan elevene dele svarene sine med en læringspartner eller i plenum.

Lesestopp 9 (side 117-135)

A. Kort oppsummering

Billie, Bo og Sixten finner Stian i det røde huset og oppfordrer ham til å skrive brev, men han vil ikke og bestemmer seg i stedet for å dra hjem. Bo følger etter ham ut i vannet og viser stort mot. Etter at de har blitt hentet tilbake av de voksne, snakker barna om brevskrivning. Da Billie forteller at hun også kunne skrevet til noen som er døde, følger Stian nøye med.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 117-135 som det kan være relevant å ta opp:

hoggestabbe, «**det forferdelige**» (s.119), lettelsen, ripa, åregaffelen, nummen, surkla, hungrig, salig, kvitrende,

C. Forslag til tenke høyt-kommentar underveis

Eksempel 1 (side 123—126)

«Jeg legger merke til at Bo gjør noe han egentlig er redd for.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Er dere enige? Hva i teksten får dere til å tenke det?
- Betyr mot at man ikke er redd?

Eksempel 2 (side 133—135)

«Nå begynner jeg å forstå at det må være noe viktig som plager Stian.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hva tror dere har skjedd?
- Hvilke spor har vi fått så langt?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg begynner å forstå at ...
- Jeg ble overrasket over at ...
- Jeg synes det var modig da ...
- Jeg tror at ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene.

Her er noen spørsmål som dere kan bruke som samtalestartere og som et utgangspunkt når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hvorfor tror dere Bo følger etter Stian?
- Hva forteller dette om Bo?
- Hva tror dere Stian egentlig prøver å oppnå?
- Hvorfor sier han at det forferdelige allerede har skjedd?
- Hva tenkte dere da Billie sa at man kan skrive til noen som er døde?
- Hvorfor tror dere dette gjør inntrykk på Stian?
- Hvordan opplever Bo situasjonen ute på vannet?
- Hvordan tror dere Stian opplever situasjonen?
- Hvordan tror dere Billie opplever den fra land?

F. Mulig aktivitet: Litteraturintervju

La elevene arbeide i par.

Den ene spiller Stian.

Den andre er journalist.

Forslag til spørsmål:

- Hvorfor ville du dra hjem?
- Hva tenkte du da Bo fulgte etter deg?
- Hvordan hadde du det på kolonien?
- Hva ønsker du at de andre skal forstå om deg?

Etterpå kan elevene bytte roller slik at begge får stilt spørsmål og begge får svart.

Lesestopp 10 (side 136-153)

A. Kort oppsummering

Stian har skrevet brev, og da Bo leser det blir det lettere å forstå hvorfor han har oppført seg som han har. Det blir også klart at den mystiske skikkelsen på øya ikke var et gjenferd. Til slutt får Stian mulighet til å fortelle om sorgen etter bestefaren sin.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 136-153 som det kan være relevant å ta opp:

vanvittige, snekkerboden, kondolenser-kortene, dramatikk, fortjenesten, i tottene på hverandre, livskiten, å holde snavla.

C. Forslag til tenke høyt-kommentar underveis

Eksempel 1 (side 142–146)

«Jeg legger merke til at Billie har begynt å se Stian på en annen måte.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hva har endret seg?
- Hva er det hun forstår nå som hun ikke forstod tidligere?

Eksempel 2 (side 148—152)

«Jeg tenker at setningen 'Ingen er bare det man tror' virker viktig i denne boka.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hvem passer den til?
- Hvorfor?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg begynner å forstå hvorfor ...
- Jeg har endret mening om ...
- Jeg synes det er interessant at ...
- Denne delen fikk meg til å tenke på ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Bruk gjerne setningsstartere, og la deretter samtalen utvikle seg gjennom oppfølging og ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå som samtalestartere når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hvorfor tror dere Stian oppførte seg som han gjorde tidligere i boka?
- Hva lærer Billie om Stian?
- Hva lærer vi som leser?
- Hvordan har inntrykket deres av Stian endret seg?
- Hvordan tror dere han har hatt det på kolonien?
- Hvordan tror dere de andre barna har opplevd ham?
- Hvorfor tenker dere det er viktig å høre hele historien om et menneske?
- Hvorfor tror dere Billies historie om moren ble viktig for Stian?

F. Mulig aktivitet: Ingen er bare det man tror

La elevene velge en av personene i boka:

Det kan for eksempel være Billie, Bo, Sixten eller Stian

Hver elev trenger et ark som deles i to.

På den ene siden skriver elevene:

«Det andre først trodde om personen»

På den andre siden:

«Det vi vet nå»

Aktiviteten kan avsluttes med en felles samtale.

Lesestopp 11 (side 154-165)

A. Kort oppsummering

Feriekolonien nærmer seg slutten, og Bo og Billie snakker om vennskapet sitt og om de nye vennene de har fått. De blir enige om at de fortsatt er et heidundrandes team og gjør seg klar for hjemreise.

B. Forslag til ord og uttrykk å snakke om.

Her er noen ord og uttrykk på side 154-165 som det kan være relevant å ta opp:

tropenatta, grillmester, diplomutdeling, svevet, lettahet, stim,

C. Forslag til tenke høyt-kommentar underveis

Eksempel 1 (side 158—160)

«Jeg legger merke til at både Bo og Billie har forandret seg litt.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Er dere enige? Hvordan tenker dere at de har forandret seg?
- Hva har de lært?

Eksempel 2 (side 161—165)

«Jeg synes det virker som om de endelig snakker om det som har vært vanskelig.»

Mulige oppfølgingsspørsmål:

- Hva synes dere om samtalen mellom Billie og Bo?
- Hvorfor tror dere den er viktig?

D. Forslag til setningsstartere

La elevene formulere hvordan de opplevde denne delen av boka, for eksempel ved hjelp av en eller flere av setningsstarterne som er ført opp under. Elevene kan gjerne få velge hvilket av uttrykkene de ønsker å bruke.

- Jeg synes det er fint at ...
- Jeg begynner å forstå hvorfor ...
- Jeg tror at ...
- Jeg la merke til at ...

Bruk gjerne IGP-strukturen — individuell, gruppe og plenum.

I plenum kan dere også snakke med utgangspunkt i spørsmålene under.

E. Forslag til spørsmål og samtalestartere

For å få til samtaler som utvikler forståelse og leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. I tillegg til setningsstartere går det an å ta avsett i noen generelle spørsmål som «Hva handlet dette om?», «Hva skjedde her?»

eller «Var det noe som overrasket dere i det vi leste?». La deretter samtalen utvikle seg gjennom oppfølging og ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor. I tillegg kan et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå som samtalestartere når dere skal snakke om det dere har lest:

- Hvorfor tror dere Bo har vært usikker på vennskapet sitt med Billie?
- Tror dere Billie har vært like usikker?
- Hva har de lært om hverandre?
- Må vennskap være helt likt hele tiden?
- Hva tror dere menes med at de fortsatt er et heidundrandes team?
- Hvordan tror dere vennskapet deres vil være etter kolonien?
- Hva håper dere skjer videre med Billie og Bo?
- Hva gjorde størst inntrykk på dere i denne delen?

F. Mulig aktivitet: Tegn eller skriv framtida

La elevene velge mellom en av følgende aktiviteter:

1. Tegneoppgave: Tegn Billie og Bo ett år etter kolonien.
2. Skriveoppgave: Skriv tre setninger som begynner med:
 - Jeg tror at ...
 - Jeg håper at ...
 - Kanskje kommer Billie og Bo til å ...

ETTER:

Når du har lest høyt de siste sidene av *Billie og Bo på feriekoloni* (side 166-175), kan dere runde av arbeidet med boka ved å snakke om det dere har lest og ved å gjøre en eller flere av oppgavene under.

Snakk om det dere har lest.

For å få til samtaler som utvikler leseglede blant elevene, er det en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Her er forslag til ting dere kan snakke om etter å ha lest de siste sidene av boka:

- Hva gjorde størst inntrykk på dere i slutten av boka?
- Synes dere dette var en god slutt? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Var det noe som overrasket dere?
- Hvilke spørsmål sitter dere igjen med etter at boka er ferdig?
- Hva tenker dere nå om forbannelsen?
- Tror dere den var ekte?
- Tror dere den bare var en historie?
- Hvorfor tror dere historien om forbannelsen fikk så stor betydning på kolonien?
- Hvordan tror dere Bo har det i denne siste delen av boka?
- Tenker dere at Bo har utviklet seg gjennom boka?
- Hva tror dere han har lært?
- Hvorfor tror dere forfatteren har valgt å fortelle historien gjennom Bo?

- Hvordan tror dere Billie har det på slutten av boka?
- Hvordan har hun utviklet seg?
- Tror dere hun har lært noe? Hva har hun i så fall lært?
- Hvilken rolle spiller Asunta i boka?
- Hvordan tror dere Stian har det?
- Hvordan synes dere Stian har utviklet seg?
- Når begynte dere å forstå ham bedre?
- Hvordan kan sorg påvirke mennesker?
- Kan det være vanskelig å fortelle hvordan man har det?
- Kan noen virke sinte uten egentlig å være sinte?
- Hva kan hjelpe oss til å forstå andre mennesker bedre?
- Hvorfor er det viktig å høre hele historien før man avgjør hva man mener om en person?
- Har dere inntrykk av at vennskapet mellom Billie og Bo har forandret seg?
- På hvilke måter tenker dere at vennskapet er som før?
- På hvilke måter er det annerledes?
- Hvorfor er det viktig for Bo å høre at Billie fortsatt ser på dem som et heidundrandes team?
- Kan venner være sammen med andre uten at vennskapet tar slutt?
- Hvordan ville dere hatt det hvis dere hadde fått nye venner på kolonien?
- Hvordan ville dere hatt det hvis en god venn fikk andre venner i tillegg til dere?
- Kan man være sjalu på en venn?
- Hvordan vet man om et vennskap er viktig?
- Var det en person i boka som dere likte spesielt godt?
- Hvem kjente dere dere mest igjen i?
- Hvem ville dere helst vært venn med?
- Hvorfor er Sixten viktig for historien?
- Hva håper dere skjer videre med Sixten?
- Hva håper dere skjer videre med Billie og Bo?
- Hva håper dere skjer videre med Stian?
- Hva handler boka egentlig om?
- Handler den om andre ting enn feriekoloni og forbannelser?
- Hvorfor tror dere forfatteren har lagt inn historien om Hilma?
- Hvorfor tror dere setningen «Ingen er bare det man tror» er viktig?
- Hvilke personer passer denne setningen til?
- Hva likte dere best ved boka?
- Var det noe dere likte mindre godt?
- Når levde dere dere mest inn i historien?
- Når var boka på sitt mest spennende?
- Når gjorde boka sterkest inntrykk?
- Fikk boka dere til å tenke på andre bøker eller filmer?
- Hvilken type leser tror dere ville likt denne boka?
- Ville dere anbefalt boka til andre? Hvorfor / hvorfor ikke?

Vurdering:

Til slutt kan dere snakke om hva klassen synes om boka. Elevene kan diskutere hvorfor de likte eller ikke likte den, hva de likte og hva de ikke likte osv. Går det an å bli enige? Enige om at dere er uenige? Bruk gjerne Streken (se under) når dere diskuterer og vurderer boka.

Vurderingen kan også være en god anledning til at elevene får snakke om leseopplevelsen sin og til at de blir oppfordret til å begrunne synspunktene sine. Hvis du legger til rette for en hyggelig ramme for samtalen, blir det lettere for elevene å fortelle hva de mener om teksten.

- Hva mener dere om boka?
- Liker dere *Billie og Bo på feriekoloni*? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hva liker dere? Og hva liker dere ikke?

Sammenlikn også gjerne med forventningene dere hadde før dere begynte å lese.

- I hvilken grad synes dere innholdet i boka levde opp til forventningene? Begrunn svaret.

Lag gjerne et dokument der dere skriver inn tilbakemeldingene på boka. Da er det enklere å legge inn tilbakemeldingene på nettsidene i etterkant.

I den sammenheng kan dere også snakke om hva slags tilbakemeldinger som er de viktigste å videreformidle til forfatteren:

- Hva var bra? Og hva kunne gjort at boka var enda bedre?
- Er det tilbakemeldinger som dere ønsker å gi til de som har valgt ut boka til Stjerneboka?
- Og hva ville dere sagt til andre barn i 3. og 4. klasse i Norge? Vil dere anbefale boka?

Til slutt kan dere vurdere boka *sammen*:

Er boka **veldig bra, bra, OK** eller **kjedelig**?

Eller er boka så god at den fortjener merkelappen **stjernebok**?

Dere bestemmer selv om dere vil prøve å nå fram til et kompromiss — eller om dere vil foreta ei reell avstemming. Hvis dere går for avstemming, avgjør dere også selv om elevene skal stemme offentlig eller anonymt. En mulighet er også å gi hver stemme en verdi (veldig bra er 3 poeng, bra er 2 osv.). Da kan dere stemme og telle sammen poengene. Kanskje dere kan bruke regning som grunnleggende ferdighet for å regne ut gjennomsnittssummen?

Når dere er ferdige med å vurdere *Billie og Bo på feriekoloni*, oppfordrer vi dere til å gå inn på [nettsidene til Stjerneboka](#) og legge igjen klassens vurdering og klassens tilbakemelding.

Klasser som registrerer en vurdering av alle de fire bøkene og kårer klassens Stjernebok innen 23. april - som også er Verdens bokdag, blir med i trekningen av fire forfatterbesøk.

Vi gleder oss til å høre hva barna mener om bøkene og til å finne ut hvilken bok som er Stjerneboka deres — og ønsker lykke til!

Streken - en metode for debatt og kritisk lesing i klasserommet.

Hensikten med metoden er å få frem ulike meninger og gode diskusjoner i klasserommet.

Marker en strek i klasserommet med for eksempel teip, en snor eller bøker.

'Streken' skal fungere som en enig/uenig-akse, og elevene skal i løpet av diskusjonen plassere seg i forhold til denne aksen. En person — for eksempel læreren — setter frem ulike påstander i løpet av sekvensen. Elevene skal plassere seg på den ene eller andre sida, eller midt på. Deretter blir det åpnet for begrunnelser og diskusjon — og elevene får anledning til å flytte på seg hver gang de endrer synspunkt.

Det kan være en god idé å begynne med uskyldige påstander slik at elevene får prøvd ut forflytningen før de større diskusjonene starter.

Eksempel på oppvarmingsspørsmål:

- Jeg spiser brødmat
- Jeg liker sushi
- Jeg driver med idrett

(Legg til det du tenker at passer din elevgruppe best).

Pass på at spørsmålene eller påstandene alltid er av en sånn art at alle alternativer er like riktige, det skal ikke være mulig å velge «feil».

Deretter kan dere gjøre det samme med påstander fra - eller om, boka i sin helhet.

Iblant hender det at alle stiller seg på samme side av streken, men denne metoden kan også brukes som utgangspunkt for nyansering og diskusjon. Plukk gjerne ut én av påstandene som skapte litt jevn fordeling på hver sin side, og la elevene debattere seg imellom, med deg som debattleder. Du kan ev. også plukke ut noen elever som kan begrunne sitt standpunkt når dere leker «streken». Endelig går det også an at du selv bidrar med et argument som støtter et av synspunktene der det er få. Da viser du at også mindretallet kan ha gode argumenter for sitt synspunkt.

Andre oppgaver (se også nettsiden for flere aktiviteter til *Billie og Bo på feriekoloni*)

1. Karakterintervju:

Elevene kan intervju hverandre som om dere var karakterene i boka. De kan forberede spørsmål og svar som utforsker karakterene sine tanker og følelser.

2. Brevveksling:

La elevene skrive brev til hverandre som om de var karakterene i boka. Dette kan hjelpe dem med å utforske karakterenes perspektiv og utvikle empati.

3. Dramatisering:

Del klassen inn i grupper og la dem velge en scene fra boka som de vil dramatisere. De kan skrive egne manus eller improvisere basert på teksten.

Etter framføringen kan dere diskutere hvordan det var å spille karakterene og hvilke følelser som kom fram.

4. Lydopptak:

Elevene kan lage et lydopptak der de leser favorittscenene sine høgt og legg til lydeffekter og musikk for å skape stemning.

5. Tematisk collage:

Lag en collage som representerer de viktigste temaene i boka, som vennskap, identitet og tilhørighet. Elevene kan bruke bilder, tekstutklipp og tegninger.

6. Alternative slutninger:

Be elevene skrive en alternativ slutt på boka. Hvordan kunne historien vært endt annerledes? Hva ville de ha endra på, og hvorfor?

7. Book Bento:

Ta et bilde av boka sammen med ting som passer til handlingen.

Les ev. mer her: <https://forskoler.kb.dk/online-undervisning/book-bento>

8. Kunstutstilling:

Arranger en kunstutstilling i klasserommet der elevene viser fram tegninger, maleri eller skulpturer inspirert av boka.